

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 68/2011-39

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. júna 2011 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta a zo sudcov Juraja Horvátha a Lajosa Mészárosa o sťažnosti M. J., T., zastúpenej advokátom JUDr. R. C., T., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 55/2004 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M. J. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 55/2004 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 55/2004 p r i k a z u j e konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

3. M. J. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré j e Okresný súd Trnava p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. M. J. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 460,37 € (slovom štyristošesťdesiat eur a tridsaťsedem centov), ktorú j e Okresný súd Trnava p o v i n n ý vyplatiť na účet jej právneho zástupcu JUDr. R. C., T., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 68/2011-26 z 10. marca 2011 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť M. J., T. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 55/2004.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa návrhom doručeným okresnému súdu 5. novembra 2003 domáhala určenia neplatnosti kúpnej zmluvy uzavretej 4. februára 2002 medzi ňou ako predávajúcou a M. P., T. (ďalej len „odporca v 1. rade“), ako kupujúcim a zároveň požadovala vydať predbežné opatrenie, ktorým by okresný súd

zakázal nakladať s nehnuteľnosťou tvoriacou predmet napadnutej kúpnej zmluvy. Do podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo vo veci právoplatne rozhodnuté.

Sťažovateľka tvrdí, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 55/2004 dochádza k porušovaniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Okresný súd podľa názoru sťažovateľky „koná nedostatočne efektívne“ a v „určitých obdobiach nekoná vôbec“.

Sťažovateľka svoje presvedčenie odôvodnila takto:

„Ešte 5. 11. 2003 som podala na Okresný súd Trnava... žalobu o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy spolu s návrhom na vydanie predbežného opatrenia. ...do dnešného dňa súd nebol schopný vo veci rozhodnúť.

V predmetnej veci boli uskutočnené ku dnešnému dňu tri pojednávania... Posledné pojednávanie bolo odročené bez prejednania veci na neurčito...

...okresný súd viac ako šesť rokov nebol schopný vo veci vydať ani jedno meritórne rozhodnutie a počas celej tejto doby vo veci vytýčil iba tri pojednávania...

Nemožno tvrdiť, že v danom prípade išlo o vec zložitú... Ani po stránke skutkovej nejde o vec až tak zložitú...

... Pokiaľ dom podávala vo veci... procesné návrhy, bola to nutná reakcia na objektívnu situáciu... Z obsahu súdneho spisu je navyše zrejmé, že som viac krát súd písomne urgovala, sťažovala sa na prietahy vo veci, naposledy sťažnosťou adresovanou predsedovi súdu dňa 8. 02. 2010, avšak na urýchlenie konania to nemalo podstatný vplyv.

Mám za to, že prietahy v predmetnej veci treba pripísať predovšetkým na vrub súdu, ktorý koná nedostatočne efektívne, alebo v určitých obdobiach nekoná vôbec. Dôsledkom tejto jeho neefektívnej činnosti, resp. nečinnosti je potom skutočnosť, že po dobu takmer 7 rokov súd nebol schopný ani len vypočítať všetkých účastníkov konania, nieto ešte vo veci rozhodnúť...

Nakoľko moje sťažnosti na prietahy nevedli a nevedú k požadovanej náprave a súd v predmetnej veci naďalej nekoná, niet iného spôsobu, ako sa domáhať ochrany mojich ústavných práv, len podaním tejto mojej ústavnej sťažnosti.“

Vychádzajúc z uvedených skutočností sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo M. J. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 55/2004 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Trnava sa v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 55/2004 prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

3. M. J. priznáva finančné zadostučinenie v sume 3 000,- EUR..., ktorú sumu je povinný vyplatiť jej Okresný súd Trnava do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Trnava je povinný nahradiť M. J. trovy jej právneho zastúpenia vo výške najmenej 303,28 €, ktorá čiastka bude vyčíslená v písomnom vyhotovení nálezu, a to na účet právneho zástupcu sťažovateľky JUDr. R. C... do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

2. Na základe výzvy ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: za okresný súd jeho predsedníčka listom sp. zn. 1 SprV/285/2010 z 19. mája 2011 a právny zástupca sťažovateľky stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu listom z 30. mája 2011.

2.1 Okresný súd vo svojom vyjadrení okrem prehľadu vykonaných procesných úkonov uviedol:

„Skutkovo a právne ide o zložitý spor, nakoľko sa jedná o žalobu o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, týkajúcej sa nehnuteľnosti, z dôvodu, že zmluva nebola uzatvorená slobodne a na žalobkyňu bol vytváraný nátlak. Všetky podania žalobkyne sú nejasné a súd ju musí vyzývať na ich opravu, čím dochádza k predlžovaniu sporu a k oneskorenému vydávaniu predbežných opatrení, pričom došlo už k niekoľkonásobnému prevodu predmetnej nehnuteľnosti. Proti procesným rozhodnutiam súdu sa tak žalobkyňa ako aj odporcovia odvolávajú, preto spis bol štyrikrát na Krajskom súde v Trnave. Žalobkyňa zmenila zástupcu, ktorý sám požiadal o odročenie pojednávania z dôvodu prevzatia zastupovania tesne pred pojednávaním. ...

Žalobkyňa podávala v konaní návrhy, ktoré nespĺňali náležitosti v zmysle ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, preto musela byť pri každom podaní vyzývaná na doplnenie alebo opravu návrhov, niekoľkokrát navrhla zmenu návrhu a pripustenie ďalších účastníkov do konania a proti týmto uzneseniam sa odvolávali žalovaní, preto spis musel byť štyrikrát postúpený na Krajský súd v Trnave a v súčasnosti opätovne musel byť zaslaný na krajský súd. Bez ustálenia okruhu účastníkov konania vo veci nemôže byť vytýčené pojednávanie, preto sa v tejto veci uskutočnili len štyri pojednávania, pričom jedno muselo byť zrušené z dôvodu žiadosti advokáta žalobkyne. Vo veci bolo vydaných 11 uznesení, ktorými sa pripúšťali zmeny návrhu, ďalší účastníci do konania a podobne, pričom ďalšími uzneseniami bola žalobkyňa vyzývaná na opravu svojich podaní. Z týchto dôvodov som toho názoru, že prieťahy v konaní boli spôsobené aj zo strany žalobkyne.

Na záver uvádzam, že súhlasím s tým, aby Ústavný súd SR upustil od ústneho pojednania veci. “

2.2 Právny zástupca sťažovateľky vo svojom stanovisku k vyjadreniu okresného súdu uviedol:

„Zo spomínaného vyjadrenia nepriamo vyplýva, že predsedkyňa súdu uznáva aspoň podiel súdu na zbytočných prieťahoch a na tom, že o návrhu sťažovateľky nebolo doposiaľ rozhodnuté...“

Sťažovateľka zastáva názor, že hlavný podiel na skutočnosti, že ojej návrhu, ktorý vo veci podala ešte v októbri 2003, nebolo do dnešného dňa rozhodnuté, že súd vo veci uskutočnil iba tri pojednávania a nebol schopný ani vypočúť všetkých účastníkov konania, nesie Okresný súd Trnava, ktorý vo veci koná neefektívne a so zbytočnými prieťahmi.

I skutočnosť, že sa po skutkovej stránke vec skomplikovala tým, že nehnuteľnosť v priebehu súdneho konania viackrát zmenila vlastníka a muselo následne dôjsť k zmenám návrhu, ide na vrub Okresného súdu, ktorý nedokázal včas rozhodnúť o návrhoch na vydanie predbežného opatrenia. Zdôvodňovanie oneskoreného vydávania predbežných opatrení, ktoré zapríčinilo niekoľkonásobný prevod predmetnej nehnuteľnosti skutočnosťou, že návrh vraj neobsahoval dôkazy, ktoré by predbežné opatrenie odôvodňovali nariadiť... nemá oporu v príslušných ustanoveniach OSP.

Postup súdu v predmetnej veci je možné charakterizovať ako zbytočne formálny, neefektívny, t. j. taký, ktorý nevedie k naplneniu cieľa celého súdneho konania, ktorým je odstránenie stavu faktickej a právnej neistoty jej účastníkov.

Vôbec nemožno súhlasiť s názorom prezentovaným vo vyjadrení k sťažnosti v zmysle ktorého ide o právne zložitý spor.

... Nemožno preto zodpovednosť za to, že súd vo veci dosiaľ nerozhodol a koná so zbytočnými priet'ahmi, zdôvodňovať nejakou právnou zložitost'ou predmetnej veci.

Nie je možné tiež tvrdiť, že by sa na vzniku zbytočných priet'ahov a na tom, že súd nebol schopný ani po viac ako 7 rokoch o jej návrhu aspoň nemeritórne rozhodnúť podieľala samotná sťažovateľka. ... skutkové komplikácie súvisiace s niekoľkonásobným prevodom nehnuteľnosti počas súdneho konania treba pripísať na konto okresného súdu, ktorý nebol včas a v zákonom stanovených lehotách schopný rozhodnúť o návrhu na vydanie predbežného opatrenia, k týmto pristupoval zbytočne formálne... Procesné úkony sťažovateľky... boli už len jej reakciami na túto skutočnosť...

Sťažovateľka tiež požaduje, aby jej ústavný súd priznal náhradu trov právneho zastúpenia, spočívajúce v odmene za tri úkony právnej služby..., t. j. celkom čiastku 460,37 € vrátane DPH.“

Právny zástupca sťažovateľky zároveň oznámil, že „sťažovateľka súhlasí s upustením od verejného ústneho pojednávania v tejto veci...“.

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou tohto základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo,

alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

II.

Z obsahu sťažnosti, jej príloh, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 9 C 55/2004:

- 10. október 2003 – okresnému súdu bol doručený neúplný návrh sťažovateľky na vydanie predbežného opatrenia (pridelená sp. zn. 14 Ncvš 19/2003),
- 15. október 2003 – sťažovateľka predložila ďalšie doklady,
- 5. november 2003 – sťažovateľka predložila oznámenie o jej zastúpení v konaní, žalobu a návrh na vydanie predbežného opatrenia,
- 1. december 2003 – okresnému súdu bol predložený ďalší dôkaz,
- 5. december 2003 – okresný súd žiadal Správu katastra v T. (ďalej len „správa katastra“) o predloženie dokladov a oznámenie potrebných údajov,
- 12. december 2003 – právny zástupca sťažovateľky žiadal rozhodnúť o návrhu na vydanie predbežného opatrenia,
- 19. december 2003 – okresnému súdu boli predložené ďalšie dôkazy,
- 8. január 2004 – právny zástupca sťažovateľky predložil uznesenie o začatí trestného stíhania vo veci trestného činu podvodu,
- 13. január 2004 – správa katastra oznámila okresnému súdu požadované údaje,
- 14. január 2004 – právny zástupca sťažovateľky predložil návrh na pristúpenie ďalších účastníkov konania [M. J., T. (ďalej len odporca v 2. rade, a H. J., T. (ďalej len „odporkyňa v 3. rade“)], zároveň navrhol zmenu petitu žaloby a predbežného opatrenia,
- 9. február 2004 – okresný súd žiadal správu katastra o oznámenie prípadného návrhu na vklad vlastníckeho práva,
- 19. február 2004 – správa katastra oznámila požadované skutočnosti; zároveň okresný súd vec previedol do registra „C“ (pridelená sp. zn. 9 C 55/2004),
- 19. marec 2004 – okresný súd na pojednávaní pripustil zmenu návrhu (uznesenie nadobudlo právoplatnosť 26. apríla 2004) a nariadil predbežné opatrenie, ktorým zakázal nakladať s nehnuteľnosťou,

- 5. máj 2004 – odporca v 1. rade podal odvolanie proti uzneseniu o nariadení predbežného opatrenia,
- 18. máj 2004 – správa katastra oznámila nemožnosť vykonania zápisu na liste vlastníctva,
- 25. máj 2004 – okresný súd vyzval odporcu v 1. rade na zaplatenie súdneho poplatku za podanie odvolania,
- 28. máj 2004 – odporca v 1. rade zaplatil súdny poplatok,
- 3. jún 2004 – okresný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľky na vyjadrenie sa k odvolaniu odporcu v 1. rade,
- 7. jún 2004 – právny zástupca sťažovateľky sa vyjadril k odvolaniu odporcu v 1. rade,
- 10. jún 2004 – okresný súd predložil súdny spis s opravným prostriedkom Krajskému súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“),
- 22. jún 2004 – právny zástupca sťažovateľky predložil okresnému súdu ďalšie doklady,
- 30. jún 2004 – krajský súd uznesením sp. zn. 10 Co 165/2004 rozhodol o odvolaní odporcu v 1. rade tak, že ho odmietol,
- 12. august 2004 – súdny spis bol krajským súdom vrátený okresnému súdu,
- 12. november 2004 – okresný súd doručoval uznesenie krajského súdu účastníkom konania,
- 17. december 2004 – okresnému súdu sa vrátila zásielka adresovaná odporcovi v 2. rade (zásielka neprevzatá v odbernej lehote),
- 26. január 2005 – okresnému súdu sa vrátila zásielka adresovaná odporcovi v 2. rade (zásielka neprevzatá v odbernej lehote),
- 7. február 2005 – sťažovateľka predložila zrušenie plnej moci udelenej jej právnomu zástupcovi,
- 17. február 2005 – okresnému súdu bolo doručené odvolanie plnej moci právnomu zástupcovi sťažovateľky,
- 16. marec 2005 – úradný záznam – do spisu bolo založené podanie z 22. novembra 2004, ktoré bolo doručené okresnému súdu 30. novembra 2004 (žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov a ustanovenie právneho zástupcu),
- 18. júl 2005 – okresný súd požiadal sťažovateľku o oznámenie osobných, majetkových a zárobkových pomerov,
- 15. august 2005 – sťažovateľka predložila potvrdenie o svojich osobných, majetkových a zárobkových pomeroch,

- 22. august 2005 – okresný súd neoslobodil sťažovateľku od súdnych poplatkov a zamietol jej žiadosť o ustanovenie zástupcu z radov advokátov,
- 16. september 2005 – sťažovateľka sa odvolala proti uzneseniu z 22. augusta 2005,
- 27. október 2005 – súdny spis bol preložený krajskému súdu na rozhodnutie o opravnom prostriedku sťažovateľky,
- 31. január 2006 – krajský súd uznesením č. k. 23 Co 277/2005-167 potvrdil uznesenie okresného súdu z 22. augusta 2005,
- 3. marec 2006 – súdny spis bol vrátený okresnému súdu,
- 8. marec 2006 – okresný súd doručoval uznesenie krajského súdu účastníkom konania,
- 4. august 2006 – okresný súd uznesením rozhodol o pristúpení ďalších účastníkov na strane odporcov (v 2. a 3. rade) a o zmene časti petitu,
- 13. september 2006 – okresnému súdu bola vrátená zásielka adresovaná odporcovi v 2. rade (zásielka neprevzatá v odbernej lehote),
- 20. september 2006 – sťažovateľka predložila návrh na pristúpenie ďalších účastníkov do konania na strane odporcu [F. P., K. (ďalej len „odporca vo 4. rade“), a E. P., D. (ďalej len „odporkyňa v 5. rade“)], ako aj návrh na zmenu petitu žaloby a vydanie predbežného opatrenia,
- 17. október 2006 – okresnému súdu bola vrátená zásielka adresovaná odporcovi v 2. rade (zásielka neprevzatá v odbernej lehote),
- 19. október 2006 – okresný súd vyzval sťažovateľku, aby svoj návrh doplnila o riadny žalobný návrh,
- 20. október 2006 – okresný súd vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku,
- 16. november 2006 – okresnému súdu bola vrátená zásielka adresovaná sťažovateľke (zásielka neprevzatá v odbernej lehote),
- 22. november 2006 – okresný súd vyzval Obvodné oddelenie Policajného zboru T. (ďalej len „OO PZ“) a Okresné riaditeľstvo Policajného zboru T. (ďalej len „OR PZ“) o doručenie písomnosti sťažovateľke a odporcovi v 2. rade,
- 12. december 2006 – OR PZ oznámilo, že sťažovateľke sa písomnosť nepodarilo doručiť,
- 19. december 2006 – OO PZ oznámilo, že odporcovi v 2. rade sa písomnosť nepodarilo doručiť,

- 9. január 2007 – okresný súd vyzval Mestský úrad v T., Register obyvateľov Slovenskej republiky a Generálne riaditeľstvo Zboru väzenskej a justičnej stráže zistiť a oznámiť pobyt (trvalý alebo prechodný) odporcu v 2. rade, príp. jeho príbuzných,
- 19. január 2007 – okresnému súdu bola doručená odpoveď Mestského úradu v T. o zistení bydliska odporcu v 2. rade,
- 22. január 2007 – Generálne riaditeľstvo Zboru väzenskej a justičnej stráže oznámilo, že odporca v 2. rade nie je vo výkone väzby ani trestu,
- 2. marec 2007 – Register obyvateľov Slovenskej republiky oznámil miesto trvalého pobytu odporcu v 2. rade (uvádzané iba mesto T.),
- 8. marec 2007 – sťažovateľka oznámila adresu na doručovanie,
- 14. marec 2007 – okresný súd vyzval odporkyňu v 3. rade na oznámenie adresy, na ktorej sa zdržiava odporca v 2. rade,
- 23. marec 2007 – odporkyňa v 3. rade oznámila, že nevie, kde sa nachádza odporca v 2. rade,
- 30. marec 2007 – sťažovateľka doručila doplnenie návrhu podaného 20. septembra 2006,
- 17. máj 2007 – okresný súd nariadil predbežné opatrenie – zakázal prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnosti tvoriacej predmet spornej zmluvy (uznesenie nadobudlo právoplatnosť 22. januára 2008),
- 29. máj 2007 – okresnému súdu bola vrátená zásielka adresovaná odporcovi v 2. rade (adresát sa na uvedenej adrese nezdržiava),
- 28. august 2007 – okresný súd vyzval Mestský úrad v T. na oznámenie skutočností týkajúcej sa odsťahovania odporcu v 2. rade (doručenka vykázaná 31. augusta 2007),
- 5. september 2007 – Mestský úrad v T. oznámil bydlisko odporcu v 2. rade (uvádzaná len T.),
- 4. október 2007 – Register obyvateľov Slovenskej republiky oznámil trvalý pobyt odporcu v 2. rade (uvádzaná len T.),
- 8. november 2007 – okresný súd vyzval Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v T. (ďalej len „KR PZ“) na vykonanie šetrenia k pobytu odporcu v 2. rade,
- 5. december 2007 – KR PZ oznámilo pobyt odporcu v 2. rade (uvádzaná len T.),
- 20. december 2007 – okresný súd ustanovil odporcovi v 2. rade opatrovníka (uznesenie nadobudlo právoplatnosť 2. februára 2008),

- 18. marec 2008 – okresný súd doručoval opatrovníkovi odporcu v 2. rade relevantné rozhodnutia vydané v konaní,
- 25. marec 2008 – okresný súd rozhodol o pristúpení odporcov vo 4. a 5. rade, ako aj A. P., D. (ďalej len „odporkyňa v 6. rade“), a o zmene návrhu časti petitu,
- 5. máj 2008 – odporkyňa v 6. rade podala proti uzneseniu z 25. marca 2008 odvolanie,
- 4. jún 2008 – okresný súd predložil spis s opravným prostriedkom krajskému súdu,
- 17. jún 2008 - krajský súd uznesením č. k. 24 Co 141/2008-245 (nadobudlo právoplatnosť 23. júla 2008) odmietol odvolanie odporkyne v 6. rade,
- 3. júl 2008 – súdny spis bol vrátený okresnému súdu,
- 16. júl 2008 – okresný súd doručoval uznesenie krajského súdu účastníkom konania,
- 13. október 2008 – okresný súd nariadil pojednávanie na 5. december 2008,
- 27. október 2008 – sťažovateľka žiadala zabezpečenie dôkazov,
- 11. november 2008 – okresnému súdu bola vrátená zásielka adresovaná odporcovi v 1. rade (zásielku neprevzal v odbernej lehote),
- 2. december 2008 – právny zástupca odporkyne v 3. rade sa vyjadril k veci,
- 4. december 2008 – sťažovateľka predložila plnú moc udelenú právnomu zástupcovi, ako aj žiadosť o zrušenie termínu pojednávania,
- 5. december 2008 – na pojednávanie sa nedostavili účastníci konania, pojednávanie bolo odročené na 23. január 2009,
- 23. január 2009 – sťažovateľka vzala návrh vo vzťahu odporcom v 2. až 5. rade späť a vo vzťahu k odporkyni v 6. rade návrh zmenila; odporkyňa v 6. rade predložila svoje vyjadrenie k veci; okresný súd po vyjadreniach právnych zástupcov účastníkov konania pojednávanie odročil na 6. marec 2009,
- 12. február 2009 – Okresná prokuratúra T. (ďalej len „okresná prokuratúra“) predložila rozhodnutie o svojom vstupe do konania,
- 13. február 2009 – okresný súd zastavil konanie proti odporcom v 2., 3., 4. a 5. rade, náhradu trov konania im nepriznal,
- 17. február 2009 – okresný súd pripustil zmenu návrhu v časti petitu,
- 18. február 2009 – odporkyňa v 3. rade podala odvolanie proti výroku o trovách konania,
- 25. február 2009 – okresný súd oznámil okresnej prokuratúre termín pojednávania, a doručil jej zápisnice z pojednávania a vo veci vydané uznesenia,
- 2. marec 2009 – odporkyňa v 6. rade sa vyjadrila k veci,

- 6. marec 2009 – odporca v 1. rade podal odvolanie proti uzneseniam z 13. februára 2009 a 17. februára 2009; okresný súd pojednával vo veci, pojednávanie odročil na neurčito,
- 9. marec 2009 – odporkyňa v 6. rade sa vyjadrila k veci a predložila návrh na vypočutie svedka,
- 8. jún 2009 – okresný súd vyzval odporcu v 1. rade na doplnenie odvolania,
- 7. október 2009 – okresný súd predložil spis s opravnými prostriedkami krajskému súdu,
- 9. november 2009 – sťažovateľka požiadala okresný súd o nariadenie termínu pojednávania,
- 1. december 2009 – prokurátor okresnej prokuratúry vystúpil z konania,
- 2. december 2009 – okresný súd predložil krajskému súdu podanie, ktorým prokurátor okresnej prokuratúry vystúpil z konania,
- 31. august 2010 – okresný súd žiadal krajský súd o súčinnosť,
- 16. november 2010 – krajský súd uznesením č. k. 11 Co 65/2009-322 zmenil uznesenie okresného súdu č. k. 9 C 55/2004-277 z 13. februára 2009 tak, že sťažovateľke uložil povinnosť zaplatiť odporkyni v 3. rade náhradu trov konania,
- 24. november 2010 – súdny spis bol vrátený krajským súdom okresnému súdu,
- 7. december 2010 – okresný súd doručoval rozhodnutie krajského súdu účastníkom konania; zároveň okresný súd predložil spis ústavnému súdu,
- 25. február 2011 – súdny spis bol vrátený okresnému súdu.
- 17. máj 2011 – súdny spis bol okresným súdom predložený krajskému súdu z dôvodu, že nebolo krajským súdom rozhodnuté o odvolaní odporcu v 1. rade.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva

alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná...

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04, I. ÚS 182/06).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza spravidla až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet a právoplatne nerozhodli (m. m. I. ÚS 24/03, IV. ÚS 232/03). Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 55/2004 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESĽP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľku (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, I. ÚS 79/05). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom konania vedeného okresným súdom je návrh na určenie neplatnosti kúpnej zmluvy. Spory o tohto typu patria do štandardnej rozhodovacej agendy všeobecných súdov a po právnej stránke ide o vec, ktorá nie je právne zložitá. Ústavný súd dospel k záveru, že po skutkovej stránke možno vec hodnotiť ako zložitejšiu, čo súviselo jednak s väčším počtom účastníkov konania (v jeho určitej fáze) a jednak s nemožnosťou dopátrania sa miesta pobytu odporcu v 2. rade, čo napokon viedlo okresný súd k potrebe ustanovenia opatrovníka. Rovnako zmeny, ktoré postupne vznikali v skutkovom stave veci v priebehu konania, si vynucovali reakcie zo strany okresného súdu, čo rozhodne neprispelo k rýchlejšiemu prerokovaniu veci.

Ústavný súd však vyhodnotil, že tieto skutočnosti síce spôsobili určitú faktickú zložitosť veci a z toho vyplývajúci stupeň časovej náročnosti, to však nemôže byť samo osebe v posudzovanej veci akceptované ako dôvod ospravedlňujúci doterajšiu dĺžku napadnutého konania.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľky ako účastníčky konania, ústavný súd konštatuje, že okresný súd musel sťažovateľku vyzývať na odstránenie nedostatkov jej podania, taktiež ju musel vyzvať na zaplatenie súdneho poplatku, od novembra 2006 do marca 2007 nebola okresnému súdu neznáma adresa, na ktorej sa sťažovateľka zdržiavala (okresný súd v tomto období nebol úspešný pri doručovaní jej relevantných zásielok), a napokon z dôvodov aj na strane sťažovateľky bolo odročené pojednávanie 5. decembra 2008. Uvedené skutočnosti nepochybne prispeli k doterajšej celkovej dĺžke trvania konania. Na túto skutočnosť musel ústavný súd pri úvahe o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia prihliadnuť.

Pre úplnosť ústavný súd poznamenáva, že ak sťažovateľka (ako aj ďalší účastníci konania) využila svoje procesné právo na podanie opravného prostriedku proti rozhodnutiu prvostupňového súdu, musela rátať s tým, že o tomto bude rozhodovať súd druhého stupňa, čo si takisto vyžiadalo dobu, ktorej dĺžku nemohol okresný súd ovplyvniť.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, je postup samotného okresného súdu.

Z prehľadu úkonov okresného súdu vyplýva, že okresný súd nevykonával žiadnu relevantnú procesnú činnosť v období od 12. novembra 2004 do 18. júla 2005, t. j. viac ako 8 mesiacov, od 8. marca 2006 do 4. augusta 2006, t. j. takmer 5 mesiacov, od 29. mája 2007 do 28. augusta 2007, t. j. 3 mesiace, od 16. júla 2008 do 13. októbra 2008, t. j. 3 mesiace, a od 8. júna 2009 do 7. októbra 2009, t. j. 4 mesiace. Celkovo bol teda okresný súd vo veci nečinný 23 mesiacov, t. j. takmer 2 roky. Za túto dobu teda nevykonával žiadny úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka ako navrhovateľka v preskúmvanej veci počas súdneho konania nachádzala, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02).

Pre úplnosť je potrebné poukázať aj na zdĺhavosť vykonávania jednotlivých úkonov smerujúcich k zisteniu miesta pobytu odporcu v 2. rade, keď zásielky nepreberal už od decembra 2004 a k ustanoveniu mu opatrovníka došlo až 20. decembra 2007.

Rýchlosť konania vo veci samej, ako to už bolo uvedené, nepochybne ovplyvnila aj skutočnosť rozširovania účastníkov konania na strane odporcu, na čom má svoj podiel aj okresný súd, a to najmä vzhľadom na menej promptný prístup k rozhodnutiu o návrhoch na vydanie predbežného opatrenia, ale aj vzhľadom na celkovú dĺžku trvania konania vo veci samej, keď v podstate zdĺhavý postup súdu prinášal so sebou zmeny v skutkovom stave veci.

Napokon je potrebné uviesť, že dobu konania, počas ktorej sa spis z dôvodu odvolacieho konania nachádzal na krajskom súde (od 10. júna 2004 do 12. augusta 2004, od 27. októbra 2005 do 3. marca 2006, od 4. júna 2008 do 3. júla 2008 a od 7. októbra 2009 do 24. novembra 2010) a ktorej dĺžku, resp. trvanie nemohol okresný súd ovplyvniť, nemožno z objektívnych dôvodov pripočítat' na jeho ťarchu.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti je zřejmé, že okresný súd v napadnutom konaní nepostupoval v súlade s účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, preto ústavný súd vyslovil porušenie základného práva s'ťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany s'ťažovateľke ústavný súd v bode 2 výroku tohto rozhodnutia prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde (po vrátení súdneho spisu krajským súdom) konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka sa domáhala priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 3 000 €, ktoré odôvodnila tým, že „*predmetný spor sa týka pre ňu existenčnej otázky... je starobnou dôchodkyňou s podlomeným zdravím a viac ako 7 rokov trvajúci stav právnej a faktickej neistoty je pre ňu obzvlášť frustrujúci*“.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je pre sťažovateľku dostatočným zadosťučinením. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky, najmä s prihliadnutím na celkovú dĺžku trvania konania, na dobu nečinnosti okresného súdu, ale aj s prihliadnutím na jej správanie, ktorým prispela k celkovej dĺžke trvania konania, považuje za primerané v sume 2 000 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľke do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Právny zástupca sťažovateľky si uplatnil trovy za jej právne zastúpenie v sume 460,37 €.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky

č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2010 je 120,23 € a hodnota režijného paušálu je 7,21 €. Základná sadzba za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2011 je 123,50 € a hodnota režijného paušálu je 7,41 €.

Sťažovateľke vznikol nárok na úhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2010 (prevzatie a príprava zastúpenia 18. marca 2010, podanie ústavnému súdu z 23. marca 2010) a za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2011 (stanovisko z 30. mája 2011 k vyjadreniu okresného súdu) v celkovej sume 460,40 € vrátane DPH (19 % za úkony v roku 2010 a 20 % za úkon v roku 2011).

Pretože právny zástupca si uplatnil náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom v sume 460,37 €, ústavný súd priznal sťažovateľke ich náhradu v požadovanej sume tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. júna 2011